

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 18 Mart 2025
Sayı : 1119

10/2539

Aykut Kaya
Antalya Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Yörüklerin yaşadıkları sorunların araştırılması ve çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 12.03.2025

AK

Aykut KAYA
Antalya Milletvekili

Türkiye'nin kadim konar-göçer toplulukları olan Yörükler, yüzyıllardır Anadolu coğrafyasında hayvancılıkla uğraşarak milli ekonomiye ve kültürel çeşitliliğe katkı sağlamaktadır. Bunun yanında, Türkiye'de küçükbaş hayvan varlığının önemli bir bölümünün Yörük-Türkmen yetiştiriciler tarafından sağlandığı bilinmektedir. Özellikle Toros Dağları başta olmak üzere birçok bölgede geleneksel yaylak-kışlak düzenini sürdürerek küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan Yörük aileleri, bugün çeşitli alanlarda ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar hem Yörük kültürünün devamlılığını tehdit etmekte hem de bu vatandaşlarımızın sosyal ve ekonomik haklarını olumsuz etkilemektedir. Aşağıda başlıklar hâlinde sıralanan meselelerin incelenmesi ve gerekli çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

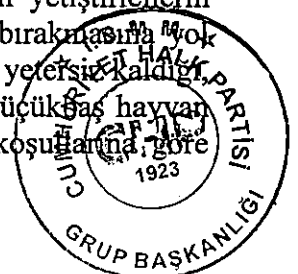
Mera ve Otlakıyeye Erişim Sorunları: Yörüklerin geleneksel olarak kullandıkları mera, yaylak ve kışlak alanlarına erişimde son yıllarda büyük güçlükler yaşanmaktadır. Orman idaresi ile Yörük aileleri arasında mera ve orman arazilerinin kullanımı konusunda anlaşmazlıklar çıkmaktadır. Bir kısım yaylak ve göç yollarının orman sınırları içinde kalması nedeniyle, Yörükler hayvanlarını otlatırken idari para cezalarıyla karşılaştıkları, hatta geleneksel çadırlarının "izinsiz yapı" sayıldığı durumlar görülmüştür. Mevcut mevzuatta orman ve mera kanunları arasında uyumsuzluklar bulunması, Yörüklerin arazi kullanımını kısıtlamakta; yaylak ve kışlaklarda geçici barınak kurma gibi ihtiyaçları yasal engellere takılmaktadır. Ayrıca bazı bölgelerde meraların farklı kişilerce işgal edilmesi veya yayla yollarının kapatılması da Yörük göç yollarını engelleyerek mağduriyet yaratmaktadır. Bu alandaki sorunların çözümü için orman idaresiyle Yörükler arasında uzlaşa sağlanması, geleneksel göç yollarının ve konaklama alanlarının korunması ve ilgili mevzuatın Yörüklerin haklarını güvence altına alacak şekilde gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Yem ve Hayvancılık Destekleri: Hayvancılıkla geçimini sağlayan Yörük aileleri, artan girdi maliyetleri özellikle de yem fiyatlarının yüksekliği nedeniyle zor durumda kalmaktadır. Son yıllarda yem fiyatlarında meydana gelen büyük artışlar, küçük ölçekli yetiştiricilerin kârlılığını düşürerek Yörüklerin hayvan sayısını azaltmasına veya üretimi bırakmasına sebep olmaktadır. Devlet tarafından verilen hayvan başına destekleme miktarlarının yetersiz kalması, bu desteklerin enflasyon karşısında eridiği ifade edilmektedir. Bu nedenle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan Yörükler için hayvan başı destek tutarlarının günün koşullarına göre

Tel: 0312 420 65 86

Faks: +90 (312) 420 24 02

Adres: TBMM, Halkla İlişkiler Binası, E-507

artırılması önem arz etmektedir. Özellikle orman yangınları gibi afetlerden etkilenen yörelerde Yörüklerin yem bulma imkânları iyice kısıtlanmakta, otlak alanlar tahrip olduğu için büyük maddi kayıplar yaşanmaktadır. Nitekim 2021 yılında Antalya ve çevresinde yaşanan büyük orman yangınlarında birçok Yörük ailesinin hayvanları telef olmuş, ağılları ve meraları zarar görmüştür. Bu gibi durumlarda acil yem desteği, hayvan kayıplarının telafisi ve diğer maddi yardımların sağlanması için özel programlar geliştirilmelidir. Hayvancılık desteklerinin bölgesel ihtiyaçlara göre planlanması ve Yörüklerin üretime devam edebilmesi için daha kapsayıcı bir destekleme politikası izlenmesi elzemdir.

Sosyal Güvence ve Sigorta Desteği: Konar-göçer yaşam süren pek çok Yörük ailesi, düzenli bir ücretli işte çalışmamakta ve bu nedenle sosyal güvence kapsamı dışında kalmaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerini kendi imkânlarıyla ödemekte güçlük çeken Yörükler, sağlık hizmetlerine erişim ve emeklilik güvencesi konusunda ciddi mağduriyet yaşamaktadır. Tarım ve hayvancılık sektöründe sürekli ve yeterli bir sosyal güvenlik desteğinin olmaması, bu yaşam biçimini sürdürenleri ileride de güvencesiz bırakmaktadır. Bu sorunun çözümü için Yörüklerin sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından karşılanması veya özel prim teşviki sağlanması yönünde adımlar atılmalıdır. Örneğin, küçükbaş hayvancılık yapan çobanların SGK primlerinin devlet tarafından ödenmesi yönünde sektör temsilcilerinin talepleri dikkate alınarak Yörük ailelerinin de benzer şekilde sosyal güvenceye kavuşturulması sağlanabilir. Devlet, sosyal devlet ilkesi gereği bu alanda sorumluluk üstlenmeli ve Yörüklerin sağlık, emeklilik gibi haklardan mahrum kalmaması için gerekli mevzuat düzenlemelerini yapmalıdır.

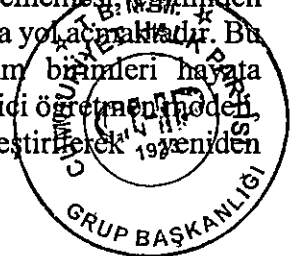
Enerji ve Altyapı Sorunları: Yörüklerin yaylalarda ve kışlaklarda karşılaştığı bir diğer sorun, temel altyapı hizmetlerine erişimdeki yetersizliktir. Birçok yaylada elektrik şebekesi bulunmadığından Yörük aileleri aydınlatma ve elektrikli cihaz kullanımı konusunda zorluk çekmektedir. Son yıllarda bazı yerel yönetimler ve projeler kapsamında Yörüklere güneş paneli desteği sağlanarak çadırlarının elektrik ihtiyacı karşılanmaya başlanmışsa da bu destek tüm bölgelere yaygınlaştırılmamıştır. Yaylalarda yaşayan Yörük hanelerine uygun maliyetli güneş enerjisi panellerinin hibe veya teşvik yoluyla temin edilmesi, hem yaşam kalitesini artıracak hem de bu alanlarda sürdürülebilir bir enerji altyapısı oluşturacaktır. Suya erişim sorunu da Yörüklerin yaşadığı önemli altyapı sıkıntılarından biridir. Yaylaklarda yeterli içme ve kullanma suyu bulmak güçleşebilmekte, hayvanların su ihtiyacını karşılamak için uzak mesafelere gidilmesi gerekebilmektedir. Bu sorunun çözümü için yayla yerleşim noktalarına su depoları, sarnıçlar veya hayvan sulama olukları yapılması; su kaynaklarının iyileştirilmesi hususları araştırılmalıdır. Ayrıca yol ve haberleşme gibi altyapı eksikleri de Yörüklerin acil durumlarda yardım almasını veya ürettikleri ürünleri pazara ulaştırmasını zorlaştırmaktadır. Devletin kırsal altyapı yatırımlarında, göçerlerin yoğun olduğu bölgelere öncelik vermesi; elektrik, su ve yol ihtiyaçlarının karşılanması yerinde olacaktır.

Kültürel Mirasın Korunması: Yüzyıllardır süregelen konar-göçer Yörük yaşam tarzı, Türkiye'nin somut olmayan kültürel mirasının önemli bir parçasıdır. Ancak modern yaşam koşulları ve eğitim zorunluluğu gibi etkenler, genç nesillerin bu yaşam biçimini sürdürmesini zorlaştırmakta ve Yörük kültürü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle eğitim sistemi, sürekli yer değiştiren Yörük çocuklarının kesintisiz eğitim almasını sağlayacak esnekliğe sahip değildir. Göç mevsimlerinde çocukların okula devam edememesi, eğitimden geri kalmalarına veya ailelerinin yerleşik hayata geçmek zorunda kalmasına yol açmaktadır. Bu soruna çözüm olarak seyyar öğretmen uygulaması veya gezici eğitim birimleri hayata geçirilebilir. Geçmişte bazı bölgelerde Yörük çocukları için uygulanan gezici öğretmen modeli, günümüz teknolojisiyle (ör. uzaktan eğitim imkânlarıyla) birleştirilerek 1972'nden

Tel: 0312 420 65 86

Faks: +90 (312) 420 24 02

Adres: TBMM, Halkla İlişkiler Binası, E-507

canlandırılmalıdır. Ayrıca eğitim müfredatında Yörük kültürüne dair içeriklere yer verilmesi, çocukların kendi kültürlerini tanıyarak büyümesi açısından önemlidir. Yörüklerin geleneksel el sanatları, giyim-kuşam, dil ve müzik gibi kültürel değerlerinin kayıt altına alınması ve tanıtılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yerel yönetimler iş birliği yapmalıdır. Konar-göçer yaşamın sürdürülebilmesi için, göç takvimine uyumlu eğitim programları, yaz aylarında yaylalarda açılacak geçici okul sınıfları gibi yenilikçi çözümler de araştırılmalıdır.

Kısacası, Yörük vatandaşlarımızın hem ekonomik hem de sosyal açıdan desteklenmesi elzem olup kadim Yörük kültürünün yaşatılması bakımından acil çözümler gerekmektedir. Bu bağlamda, söz konusu sorunların tüm boyutlarıyla araştırılması ve gerekli tedbirlerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması önem arz etmektedir.

1119 Sayılı MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGESİ İMZA CETVELİ

	ADI - SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	Talat DİNAR	MERSEN	T Dinar:
2	Gözüm ÖZAN	Muşla	ÖZAN
3	Hasan ÖZTÜRK	Bursa	ÖZTÜRK
4	Tahsin BECAN	Yalova	BECAN
5	Deniz Demir	Ankara	Deniz Demir
6	Özgür Erdem İNANCI	Araklı	İNANCI
7	Orhan SİMER	Adana	SİMER
8	Velî Ağbaba	Niğde m.	Ağbaba
9	Melih Meriç	Gaziantep	Meriç
10	İzzet AKBOLUT	Burdur	AKBOLUT
11	Ali ÖZTÜRK	K. MANİŞA	ÖZTÜRK
12	TALİB ÖZCAN	DÜZCE	ÖZCAN
13	Ali KARAOĞLU	Uşak	KARAOĞLU
14	Tahsin ÖZKAN	KİLE	ÖZKAN
15	Hasan ÖZTÜRK	ÖZTÜRK	ÖZTÜRK
16	AYHAN BALUT	ADANA	BALUT
17	Özgür ÇELİK	Gaziantep	ÇELİK
18	K. ÖZKAN	İstanbul	ÖZKAN
19	SÜZERMAN BÜLBÜL	AYDIN	BÜLBÜL

